

TEMA 9. A LITERATURA GALEGA NO EXILIO ENTRE 1936 E 1976:

POESÍA, PROSA E TEATRO.

1. CARACTERIZACIÓN XERAL DO LABOR CULTURAL DO EXILIO GALEGO.

A PROHIBICIÓN DO GALEGO na inmediata posguerra **trasladou a actividade literaria ao exilio**, onde ademais seguirán con **iniciativas político-culturais galeguistas**, como a **fundación do Consello de Galicia**, **editoriais**, **xornais** (Galicia), **revistas** (Galeuzca), **programas radiofónicos** e **compañías de teatro** (**Teatro Popular Galego**, de Blanco Amor).

A TEMÁTICA POÉTICA céntrase na **denuncia social**, o **drama da emigración**, o **patriotismo**, e a **saudade**. Entre as **figuras** destacan:

🔗 LUÍS SEOANE: artista **polifacético** que **colaborou no Estatuto de Autonomía** e **emigrou a Bos Aires**, regresando en 1963. En *Fardel de eisiliado* e *Na brétema Sant-lago*, cultiva unha **poesía social e comprometida**, con temas como a **emigración**. Predomina o **estilo realista**, **próximo ao xornalismo**, o **verso longo**, a **poesía discursiva**, e a **sobriedade**.

🔗 LORENZO VARELA: **republicano** e **membro das Misións Pedagóxicas en Galicia**, foxe primeiro a **Francia**, logo a **México** e finalmente **Bos Aires**. Escribe en castelán e en galego, destacando *Lonxe* e *Catro poemas para catro gravados*. **As vivencias trágicas da guerra civil**, o **pasado histórico popular**, **figuras emblemáticas da Galicia medieval** (María Balteira, Roi Xordo), o **exilio** e a **saudade da terra** son os **temas recorrentes**.

✎ **EMILIO PITA:** exiliado en Bos Aires, é autor de *Jacobusland*. A saudade por Galicia, a emigración, a denuncia da opresión franquista e as vivencias persoais son os temas centrais.

A NARRATIVA DO EXILIO amosa a preferencia pola **temática da guerra civil e da posguerra** (mundo dos fuxidos, represión, guerrilla antifranquista), abordada nun ton de denuncia e testemuña. Entre os **narradores** destacan: **RAMÓN DE VALENZUELA**, con *Non agardei por ningún*, que narra as peripecias dun guerrilleiro nos montes *Era tempo de apandar*, que trata o exilio francés, a repatriación forzosa, a cadea franquista e o regreso a Galicia; **SILVIO SANTIAGO**, autor de *O silencio redimido*; **ALONSO RÍOS**: autor de *Nidia*, e *O señor Afranio ou como me rispei das gadoupas da morte*; **BLANCO AMOR**, autor de *A esmorga*, novela realista na que usa a **técnica telefónica**, e que narra a historia dun día de esmorga de tres personaxes marxinais, movidos polos impulsos e o clima; e **NEIRA VILAS**, autor de *Memorias dun neno labrego* (1961), libro máis lido e traducido da nosa literatura, onde o personaxe de **Balbino lembra a miseria e opresión** amosando as súas frustracións.

NO TEATRO DO EXILIO conviven dúas propostas: un **teatro popular, enxebrista e costumista**, que **evoca a terra e exalta os costumes galegos e a lingua**; e un **teatro de carácter máis culto con técnicas e temas innovadores, dotando as obras de validez universal, apelando ao intelecto, e formulando conflitos que van máis alá dos referentes galegos**. Entre as figuras destacan: CASTELAO, con *Os vellos non deben de namorarse*, **obra simbolista** que trata os **amores serodios que acaban coa morte dos vellos** que se aproveitan da súa posición económica, tratando a **obxectualización erótica** da muller e a **hipocresía social**; LUÍS SEOANE, con *A Soldadeira*, onde se compara a loita dos irmandiños no Medievo coa loita dos exiliados no franquismo; VARELA BUXÁN (*Taberna sen dono*), con **obras de corte rural-costumista**, nun **ton humorístico** combinado coa **crítica social**, ademais de representar coa súa dona *Os vellos non deben de namorarse* na súa “Compañía Gallega de Comedias Marujita Villanueva”; BLANCO AMOR, autor de *Farsas para títeres* (**obras non realistas**, realizadas para un **público culto**, nas que se **combina o fantástico e o satírico** e que **lembran o esperpento de Valle-Inclán e o teatro do absurdo europeo**), *Teatro pra a xente* e *Proceso en Jacobusland* (crítica á represión franquista e ás inxustizas xudiciais).